

Företagare

**MED SKÄGGET
FAST I HJÄLMEN**

**FLORIST MED
HÅLLBARHETSTÄNK**

VÄLMÅENDE I VÄRDSHUS

INNEHÅLL

FÖRETAGARE

En tidning för svenskspråkiga medlemmar i Företagarna i Finland
Upplaga: 2 850
ISSN 2341-9555 (Print)
ISSN 2341-9563 (Online)

UTGIVARE

Företagarna i Finland
PL 999, 00101 Helsinki
tfn 09 229 221
www.yrittajat.fi

DISTRIBUTION

Delas ut till alla medlemmar i Företagarna i Finland som valt att få information på svenska

CHEFREDAKTÖR

Hippi Hovi
hippi.hovi@yrittajat.fi

MATERIAL

Hippi Hovi
Rådshusgatan 12-14 D, 65100 Vasa
tfn 050 551 3995

SENIOR AD

Maarit Kattilakoski
maarit.kattilakoski@yrittajat.fi

PÅRMBILD

Abo Creatives

TIDTABELL 2024

Nummer 1

Material 26.2.
Utkommer 27.3.

Nummer 2

Material 28.10.
Utkommer 27.11.

TRYCK

KTMP Group Ab Oy

3 FÖRETAGSAMHET I EU-VAL

4 VINYL STABIL PRODUKT

6 LUGNT PÅ LANDSBYGDEN

8 KREATIVA KRAFTER

10 FILOSOFI FÖRENER

12 GRÖNT PÅ ALLA PLAN

14 IMPLEMENTERA HÅLLBARHET

16 KONJUNKTURFÖRVÄNTNINGAR

18 OMSTÄLLNING GER LEVEBRÖD

20 SÄSONGSUTMANINGAR

22 FOKUS I TRÄDTOPPEN

24 FÖR BÄTTRE FÖRUTSÄTTNINGAR

26 STÅL SOM STICKER UT

28 VAR MED OCH PÅVERKA

30 TID FÖR TANKAR

32 MEDLEMSFÖRMÅNER

34 FINA FÖRENINGAR

Dags att rikta blicken mot EU-valet

Juni är det EU-val. Då går miljontals européer till valurnorna för att forma den europeiska framtiden. Det är ett ögonblick där vi tillsammans bestämmer hur Europeiska unionens framtid ska se ut. Det kan vara lätt att glömma hur många människor som påverkas av hur det går i EU-valet. Europaparlamentet stiftar lagar som påverkar oss alla: de största länderna och de minsta byarna, den mäktiga koncernen och den ensamma egenföretagaren, det globala och det lokala. EU:s lagar handlar om det som angår människor: miljö, trygghet, invandring, socialpolitik, konsumenträttigheter, ekonomi, rättsstaten och mycket mer. I dag har många viktiga nationella frågor också en europeisk infallsvinkel. Finsk politik och EU-politik är inte längre två olika saker. Ibland sågs det att EU-valet till och med är viktigare än det finska riksdagsvalet, eftersom långt över hälften av den viktigaste lagstiftningen är gemensam för Europa. Även om världen kan se annorlunda ut i östra Finland eller italienska Sicilien, är många av de problem som små och medelstora företag i Europa brottas med gemensamma.

Europa och världen har förändrats på många sätt sedan förra valet, 2019. De senaste årens kriser har både fört oss européer närmare varandra och splittrat oss. Genom snabba och enade beslut har EU visat sin förmåga att hantera den osäkerhet som orsakats av covidpandemin, klimatkrisen och inte minst av Rysslands angreppskrig mot Ukraina. EU-samarbetet har återigen blivit vad det en gång syftade till - en avgörande faktor för fred och säkerhet. Men samtidigt

växer en djupare oro för EU:s framtid fram i debatten. Idag ser vi tyvärr tecken på tillbakagång i många EU-länder vad gäller grundläggande demokratiska och rättsstatliga principer. Det är oroande och riskerar att skada EU:s sammanhållning och handlingskraft. Det gäller även de ekonomiska utmaningarna, inte minst förlusten av den europeiska konkurrenskraften, som minskat med alla mått. EU:s svar på många av dessa utmaningar har ofta varit reglering, som varit mycket detaljerad. Styrningssystemet har inte fungerat så bra som man hoppats. I april förra året godkändes lagstiftningsförslag för att främja en hållbar tillväxt och starkare konkurrenskraft. Framgångsrikt entreprenörskap var en av hörnstenarna i många av förslagen.

I en alltmer komplex, instabil och sammankopplad värld arbetar Europeiska unionen med globala utmaningar som inget EU-land klarar av på egen hand. Att tackla de många utmaningar vi står inför är ingen liten sak. Det gäller även företagandet. En viktig form av samarbete är arbetet i SMEUnited, den europeiska paraplyorganisationen för små och medelstora företag. Den samlar 12 miljoner europeiska små och medelstora företag i mer än 30 nationella organisationer. **Petri Salminen**, som är ordförande både för Företagarna i Finland och SMEUnited, anser att vi som företagsorganisation har en viktig roll när det gäller att kommunicera i båda riktningar. Vi ser till att de små och medelstora företagens perspektiv beaktas i lagstiftningsprocessen inom EU. Vi ger råd och informerar om hur lagarna skall tillämpas i det

finländska samhället. Enligt Salminen kunde lagstiftningen i EU förbättras då det gäller små- och medelstora företag. Målet bör vara en bättre och effektivare lagstiftning som är målinriktad, effektiv, konsekvent och begriplig. Lagstiftningsarbetet måste säkerställa enkla och förutsägbara regler som gör det möjligt för små och medelstora företag att investera och bedöma risker. Under den kommande EU-perioden 2024-2029 har Företagarna i Finland förbundet sig att presentera lösningar för att bygga ett mer funktionellt och konkurrenskraftigt Europa. En del av lösningarna förs fram i Företagarna i Finlands EU-valprogram.

Att rösta är alltid viktigt. Det är en möjlighet att göra din röst hörd i frågor du bryr dig om. EU-politiken diskuteras relativt lite i Finland och valdeltagandet är lågt. En viktig målsättning för Företagarna i Finland är därför att bidra till en konstruktiv EU-debatt och därmed öka intresset och valdeltagandet - ta vårt presidentval som ett föredöme. Bryssel beslutar om många frågor som påverkar företagare - det är värt att utforska alternativen och rösta på personer som är positiva till företagande. Använd din röst!

Europaparlamentsvalet ordnas den 6-9 juni 2024 och i Finland är EU-valdagen söndagen den 9 juni. I valet väljs totalt 720 ledamöter och från Finland väljs 15 ledamöter för nästa femåriga mandatperiod.

HIPPI HOVI
CHEFREDAKTÖR

En fabrik fylld med stämning och känslor

Det ligger en verklig sällsynthet inom den finländska företagsvärlden på Byholmen i Helsingfors: ett vinylpresseri. **Lupu Pitkänen** har samlat vinylskivor hela sitt liv och tillverkar nu dem själv. Trots att allt billigare format har dykt upp på marknaden har vinylskivornas popularitet bestått. Därför har företagaren en stark tro på produkten.

Musik och företagande. **Lupu Pitkänen** har trivts med detta hela sitt vuxna liv. I hans ungdom var techno av särskilt intresse, och redan vid arton års ålder startade han eget skivbolag tillsammans med sina vänner. Tiden ägnades åt att publicera på eget förlag, samla skivor och göra DJ-spelningar.

Tillsammans med vännerna föddes också Planeetta Internet Oy, som växte till Finlands ledande webbhotellföretag. När företaget såldes till Sverige år 2019 återvände Lupu till musiken, denna gång till produktion av vinylskivor.

Trots att Lupu inte var bekant med industribranschen var hans bakgrund utmärkt för att öppna ett eget vinylpresseri. I webbhotellföretaget ansvarade han för driften av serverrummen, och därför kändes grundandet av ett vinylpresseri inte helt omöjligt. Lång erfarenhet som företagare och ett ingenjörsmässigt arbetsgrepp gav den nödvändiga säkerheten. År 2021 grundade Lupu Helsingin Levypuristamo Oy.

INHEMSKT OCH LOKALT

Enligt Lupu är den inhemska skivproduktionen en viktig del av den finländska musikmarknaden. En gång i tiden fanns det flera vinylpresserier i Finland, men den sista fabriken stängdes i mitten av 1990-talet.

Lupu tyckte det var viktigt att grunda fabriken i just Helsingfors. Industri verksamheten har flödat från huvudstaden till landsorten, men Lupu ville gå mot strömmen. Han är själv helsing-

forsbo och en stor del av kunderna är från huvudstaden. Nu kan artister lätt komma till fabriken för att prata om tillverkningen av sina skivor.

Den inhemska andelen i Helsingfors Levypuristamos produkter är mycket hög, bara plastråvaran kommer från utlandet. Ekologiska aspekter är också viktiga för Lupu, och han vill beakta dem på ett bättre sätt än de utländska konkurrenterna. I tillverkningen används endast förnybar el och biogas. Fabriken producerar en enorm mängd spillvärme, men den cirkuleras tillbaka till Helsingfors fjärrvärmenät för återanvändning.

Den största utmaningen under de första verksamhetsåren var bytet av lokal. Fabriken öppnades år 2021 i den historiska maskinverkstaden i Vallgård, på ett centralt läge omgiven av annan kulturverksamhet. Platsen, som utstrålade retrostämning, måste snabbt bytas ut till Byholmens industrimiljö. Det enda viktiga för Lupu var att affärsverksamheten kunde startas ordentligt.

– Vinylskivor är uthålliga och långlivade, konstaterar Lupu Pitkänen.

Nu har Helsingin Levypuristamo producerat mer än 80 000 skivor, allt från rapmusik till rock och schlager.

– Jag har träffat på så många olika sorters musik att min musikkunskap och smak har utvidgats. I det här arbetet har man också möjlighet att bekanta sig med intressanta kreativa skapare, berättar Lupu.

Vinylpresseriet har som mål att erbjuda god kvalitet till ett tillräckligt lågt pris och därmed nå framgång i konkurrensen inom den internationella branschen.

EN PRODUKT SOM STÅR SIG GENOM TIDERNA

Företagaren har en stark tro på själva produkten. Vinylskivan har en lång historia och dess popularitet fortsätter. Enligt Pitkänen köper man fysiska skivor av samma orsak som man besöker festivaler: människor vill uppleva något verkligt. Vinylskivornas omslagskonst är något man satsar på och ljudet kan ses konkret på skivans yta. Skivornas publiceringsdagar är också spännande att se fram emot.

– Vinylskivan har en viss slutgiltighet, den är evig.

Vinylskivor är särskilt viktiga för fansen, men också för banden själva. Höjdpunkterna i Lupus arbete är stunderna då en ny skiva pressas eller när kunderna hämtar skivorna från fabriken. Då känner han sig som tomten på julafton.

– Om man ska göra något för att försörja sig, varför inte sälja musik? Det ger dig känslor, upplevelser och stämning, säger Lupu.

Namn: Lupu Pitkänen
Företag: Helsingin
Levypuristamo Oy
Grundat: 2021
Favorit: En av de vikti-
gaste skivorna i Lupus
samling är Einis 7-tums
singel Kesä ja yö, som
hörs i filmen Uno Tur-
hapuro armeijan leivissä.

Lupu Pitkänens
vinylpresseri har
producerat mer än
80 000 skivor.
Produktionens
inhemska andel är
100 procent. Endast
plastråvaran kommer
från utlandet, allt
annat tillverkas
i Finland.

Under coronatiden
kunde inga live-
spelningar ordnas
och människor ville
konsumera musik
hemma. Den växande
efterfrågan på vinyl-
skivor sporrade Lupu
Pitkänen att öppna
ett eget vinylpresseri.

Drömmen om en lugnare tillvaro förde Fagerlunds företagarpär till Houtskär

De kunde lika gärna ha valt Italien, Outi och Sam Fagerlund, men det blev tystnaden och lugnet i Åbolands skärgård.

I Houtskär gick drömmen om en lugnare tillvaro äntligen i uppfyllelse. Nu driver paret värdshuset i Hyppeis tillsammans.

Livet i staden hade börjat kännas stressigt och Outi och Sam hade lekt med tanken att hoppa av ekorrhjulet en längre tid. När den gamla skolbyggnaden i Hyppeis blev till salu för sju år sedan, sa allt plötsligt klick.

- Vi höll just på att bli på tumis när barnet tog studenten och skulle börja studera. Vi hann knappt fundera på att lämna bud på värdshuset. Vi såg det som vår chans att få bo och arbeta i skärgården.

Fagerlunds hade egentligen tänkt styra kosan mot Italien. Familjen hade tillbringat flera skidsemestrar i landet och redan hittat ett hus som de gillade.

- Men att lämna allt och resa bort kändes svårt, säger Outi. Ett hus i skärgården var ett betydligt mer realistiskt alternativ än att köpa en fastighet utomlands.

Hotell- och restaurangbranschen var ny för båda två. Endast Sam hade erfarenhet av egen företagsverksamhet. Trots det var varken Outi eller Sam rädda att ta steget mot ett företagarliv. Om det gick riktigt tokigt kunde de alltid sälja stället.

- Det finns alltid efterfrågan på fina ställen i skärgården, förklarar Outi.

Hon och Sam resonerade att de i värsta fall förlorade den tid de hade lagt ner på att utveckla konceptet - och eventuellt sitt rykte.

- Men det brydde vi oss inte om. Livet är så kort att man måste våga lyssna på sig själv och fatta beslut enligt det.

KORT SÄSONG INNEBÄR UTMANINGAR

Skärgården erbjuder, med sina tusentals öar och karga natur, en alldeles unik miljö för turism. Men att driva verksamhet på en holme bakom flera färjeleder har också sina utmaningar.

Till en början var det meningen att värdshuset skulle vara öppet även på vintern. Ganska snart blev det klart att skärgården vintertid inte lockade tillräckligt många turister för att året runt-verksamhet skulle vara lönsam. Att anställa personal över vintern gick inte heller ihop med den säsongsbetonade verksamheten.

- Sen kom coronapandemin, och beslutet att hålla stängt på vintern var inte svårt att fatta, konstaterar Outi.

Sommarsäsongen är kort men intensiv och följer i stort sett ringvägens öppettider. Enligt Outi är tillgängligheten en av de största utmaningarna för att utveckla turismen i skärgården. Resenärströmmen tar slut i slutet av september och återkommer först i maj när Skärgårdens Ringväg öppnar för sommaren.

- De som vill hit ska veta hur färjorna funkar och hur man tar sig från holme till holme.

NATUREN OCH HAVET DE STÖRSTA TILLGÅNGARNA

Även om vintern innebär en välkommen paus, skulle säsongen kunna vara längre. För att förlänga säsongen krävs, förutom marknadsföring och gemensam planering, också påhittighet av de lokala företagarna.

På Hyppeis värdshus förlänger man säsongen med aktivitetsveckoslut tidigt på våren och sent på hösten. Outi, som också utbildat sig till yogainstruktör, håller själv retreatar med yogatema.

- Vi vill ge deltagarna möjlighet att för en stund leva i harmoni med naturen. Veckoslutens program fokuserar på återhämtning och holistiskt välbefinnande, berättar hon.

I konceptet ingår hälsosam mat och aktiviteter utomhus. Forststyrelsen erbjuder utmärkta möjligheter till friluftsliv på öar och holmar i närheten. Havet och dess välmående är de viktigaste faktorerna och förutsättningen för en livskraftig turismnäring i skärgården.

- Inget minskar på skärgårdens charm lika effektivt som algbloomingar, säger Outi och berättar om ett italienskt par som undrade om man verkligen kunde bada i havet här. "Man ser ju inte sina tår när man hoppar i." I Europa är man van vid klarare vatten än här.

Skärgårdshavets välmående ingår i regeringsprogrammet och det finns arbetsgrupper som arbetar för att göra skärgården mer attraktiv för både turister och fastboende.

En sak är säker: skärgården kommer aldrig att bli en turistdestination för massorna på det sätt Lappland har blivit under de senaste åren.

- Nej, det är nog tystnaden och folktomheten som lockar, säger Outi. Det lugn som uppkommer i kroppen när man kör ut hit är något helt ofattbart.

Sonja och Nellie – kreativa krafter inom Företagarna i Finland

Kreativitet är ord som ligger i tiden. Traditionellt definieras kreativitet som förmåga att hitta lösningar på problem och kombinera olika kunskaper för att skapa något helt nytt. Många företag och organisationer talar gärna om begreppet som en nyckelfaktor för framgång. De lägger ofta in flera egenskaper, som till exempel empati och förmåga att samarbeta, då de beskriver hur de ska klara av framtida utmaningar. Idag behövs och värdesätts vår kreativitet, oberoende av bransch.

Företagarna i Finland har redan tidigt uppmärksammat trenden genom att ta vara på personalens kreativitet. Företagarorganisationen har fokuserat på att bygga en trygg och tillåtande atmosfär där det finns utrymme för alla att diskutera varianter och lösningar, testa tankar och bolla idéer. Det finns också tydliga mål, visioner och värderingar som alla i personalen känner till. Under förra året anställde Företagarna i Finland två experter, Sonja Antosalo och Nellie Nyberg. Deras uppgift är att hjälpa företag inom den kreativa branschen och jobba för dess livskraft.

STUDENTUTBYTET ÖPPNADE SONJA ANTOSALOS ÖGON FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Sonja Antosalo har jobbat för Företagarna i Finland sedan vintern 2023 med ansvar för den kreativa branschen, egenföretagarna och företagare med invandrarbakgrund. En stor och viktig del av arbetsuppgifterna utgörs av intressebevakning. Sonja är född på Åland men flyttade med familjen till Sibbo redan vid unga år. Efter avslutad grundskola och gymnasium styrde hon kosan mot Tavastehus och studier inom skodesign.

- Under mina studier hade jag ett utbytesår i Brasilien och där fick jag på allvar upp ögonen för modebranschens miljöbelastning och ohållbarhet. Hållbar utveckling blev min passion och en självklar inriktning för min examen från yrkeshögskolan HAMK, berättar

Sonja.

Studierna i Tavastehus gav Sonja en bra bakgrund för att studera vidare. Hon tog beslutet att flytta till London för att studera vid University of the Arts London. Efter sin magisterexamen (MA Fashion Futures) arbetade hon med olika projekt. Det var dock svårt att få ett fast jobb och ett entreprenörskap var ett

ganska naturligt alternativ för henne. Hon grundade företaget Creating Kind som erbjöd mindre företag tjänster inom hållbar brand- och produktdesign.

- Jag gillade flexibiliteten som företagare. Det var jag själv som styrde och kunde därmed bestämma vilken typ av projekt jag ville jobba med. Jag kunde

Vem: Sonja Antosalo
Familj: Fästman
Från: Sibbo
Bor i: Träskända
Hobbyer: Bildkonst, musik, löpning och matlagning
Egenskaper: Bra på att lösa problem, noggrann och tolerant
Motto: "Gör saker som betyder något – åtminstone för dig"

satsa på min dröm och hjälpa andra företagare med något som har ett hållbart värde, säger Sonja.

Sonja var som företagare med och startade den första handelsekonomexamen riktad mot den kreativa branschen tillsammans med Ornamo ry, Faros&Com och Rastor-instituutti. Examen svarade på behovet att förmedla kunskap i företagande till kreativa företagare. Sonja tog också själv examen vid sidan om företagsverksamheten. Examen existerar ännu i modifierad form och efter uppkomsten år 2019 dök det upp andra liknande i vårt land.

Under sina år som egenföretagare gick Sonja också med i två start-up företag. År 2018 var hon med och grundade företaget Infine som erbjuder ekologiska och socialt hållbara produkter och tjänster på webbplatsen Osta vastuullisesti.fi. Det andra startup företaget Flow Business utvecklade en innovativ molnplattform som med hjälp av artificiell intelligens gör det möjligt att tillhandahålla mödrahälsovårdstjänster live och online dygnet runt både lokalt och globalt.

Företagarna i Finland tog snabbt vara på Sonjas kompetens och specialisering. Hon är sekreterare för ledningsgrupperna för den kreativa sektorns, egenföretagarnas och invandrarföretagarnas nätverk. Sonja har också tillsammans med Janika Tikkala varit med och uppdaterat Företagarna i Finlands hållbarhetsprogram.

NELLIE NYBERG VÄGLEDER KREATIVA ENTREPRENÖRER I KLOV-PROJEKTET

Nellie Nyberg växte upp i ett svenskspråkigt hem i Tammerfors. Hon har studerat på finlandssvenska institutioner som Tammerfors svenska samskola och Hanken i Helsingfors, men har också alltid använt finska i vardagen.

- Vi pratade ofta finska sinsemellan med klasskompisarna, speciellt i Tammerfors. Under studietiden kom också engelskan allt starkare med i bilden. Jag har alltid tyckt att det är en rikedom att lära sig många språk, säger Nellie.

Efter studier i företagsledning och organisation fick hon möjlighet att utveckla sina färdigheter att leda människor och komplexa organisationer. Först i Finland hos Pernod Ricard. Sedan bar Nellies vägar ut i världen. Först till London där hon jobbade hos Standard & Poor's och sedan till Geneve, där hon studerade arkitektur, jobbade som frivillig på ett skandinaviskt daghem och bildade familj.

- Vi trivdes väldigt bra i Geneve. Men i takt med att barnen växte ökade också

Vem: Nellie Nyberg
Familj: Man och tre barn
Från: Tammerfors
Bor i: Borgå
Hobbyer: Skidåkning, surfing och keramik
Egenskaper: Bra på att prioritera, planera och fokusera
Motto: "Var nyfiken, inte dömande."

hemlängtan. Vi beslöt därför att flytta tillbaka till Finland igen. Nu har vi bott tio år i Borgå och trivs jättebra, berättar Nellie.

Hemma i Finland inledde Nellie sin företagarkarriär. Hon köpte en andel i ett bolag som specialiserade sig på uthyrning av möblerade bostäder för korttidsboende eller tillfälligt boende för en längre tid. Nellie valde ut nya och välskötta lägenheter med bra läge i huvudstadsregionen, Åbo och Tammerfors. Företaget fokuserade på att erbjuda folk hemtrevliga och fungerande hem. Nellie jobbade med allt från bokföring och kundservice till möblering av bostäder och operativ ledning.

Då Nellie förra året fick veta att Företagarna i Finland sökte en projektledare för KLOV-projektet tog hon chansen att prova på något nytt och skickade in en ansökan.

Projektet riktar sig till kulturella och kreativa entreprenörer, finansierare och

affärsrådgivare i huvudstadsregionen. Det fokuserar på att vägleda kreativa entreprenörer att öka affärsdynamiken så att företaget blir mer lönsamt och tillväxtorienterat. Projektet ska också öka medvetenheten om de färdigheter som krävs för att utveckla företaget så att det är lämpligt för försäljning och ägarbyte. Projektåtgärder kommer att testas i Helsingforsregionen, men de beprövade och testade verktygen kommer att rullas ut över hela Finland. Projektet pågår till oktober 2025.

Nellie fungerar också som sekreterare för ledningsgruppen för det svenskspråkiga nätverket inom Företagarna i Finland som förbinder svensktalande företagare runt om i landet från olika branscher och storlekar. Syftet med nätverket är att främja och utveckla svenskspråkiga medlemstjänster och att stärka nätverken mellan svensktalande företagare.

Filosofi förfinar företagande

Ar beskrivning av ett företags vinst enbart i euron historia? Har omfattningen av den terapeutiska kulturen nästlat sig för djupt in i arbetsvardagen? Kan teknologins påverkan på våra hjärnor motiveras etiskt? Då det kollektiva tänkandet är i förändring går en av de äldsta disciplinerna inom mänsklig kunskap in i en ny glansperiod. Är ditt företag med på filosoftåget?

Finansbolaget Klarnas AI-assistent gör ett kundservicearbete som motsvarar 700 heltidsanställda medarbetare. Open AI:s chatbot har över 100 miljoner användare i veckan. Uppstickarna Bing, PE och Midjourney är med och bidrar till demokratiseringen av kreativitet. Teknikskiften både fascinerar och skrämmer. Framför allt påverkar de hur vi driver företag.

Affärsvärlden och företagslivet styrdes länge av ekonomi och psykologi. De senaste åren har teknologi dominerat. Varje tid har förändrat vår värld. Varje ny kunskap har möjliggjort en bättre värld. Men varje tid har också sitt fördärv. Om det nuvarande är sociala medier, pandemi, krig, AI eller något annat får framtiden utvisa.

Vändpunkter har en tendens att driva människan till osäkerhet. De flesta av oss vill ha och strävar efter kontroll. Vid en kris blir vi emotionellt omskakade. Fördelen är att omvälvande händelser

tvingar in oss i ett skede av utveckling. Vi avlär och skapar nya beteenden och tankemönster. Ibland med nyfikenhet, andra gånger i mentala motlut.

Artificiell intelligens har jämförts med processad snabbmat, det fungerar men ger inte den bästa näringen. Då vi i hybridtider inte längre möter människor som tidigare, då vi i krigstider upplever ett lågmält ständigt hot, behöver vi troligen det basala mer än tidigare. Än så länge kan ingen AI mäta sig med glöden i en annan människas blick. Alla fantastiska teknologiska utvecklingar och hjälpmedel till trots ökar den psykiska ohälsan. Både anställda och företagare utmanas i vardagen av krav på effektivitet, synlighet och hållbarhet. Det är länge sedan det räckte att "bara" producera en bra produkt eller tjänst och lyckas sälja den för att skapa sysselsättning och välfärd.

Filosofi är vår nya krockkudde. Elva av världens 20 största teknikföretag har sin bas i Silicon Valley. Under de senaste åren har allt fler av dessa tagit in CPO:s - Chief Philosophy Officers. Filosoficheferna är en blandning av livscoacher, strateger och konsulter. De hjälper företagsledare och personal med grundläggande frågor kring syfte med det företaget gör, hur man driver ett företag moraliskt och hur man kan vara en god chef eller arbetstagarare. Filosofi är kärlek till vetande och ett sätt

att ifrågasätta det vi alltid gjort eller tar för givet. En filosofisk praktiker är tränad i att analysera och lösa komplexa problem. Hen kan hjälpa företagare och anställda att se saker från den andres synvinkel - och kundens. Nya tankar som kan ge impulser till förändringsprocesser. Att integrera filosofiska perspektiv och metoder i företagsmiljöer är ett recept på hur man kan främja innovation och utveckla företagets arbete kring etik och hållbarhet.

I ett företag kan filosofiska samtal bidra till den kompetensväxling som behövs för att klara de överväldigande tekniska utvecklingar som påverkar våra sätt att jobba. Filosofi uppmuntar till introspektion och reflektion, något som kan hjälpa oss förstå våra värderingar och bättre formulera våra motiv och mål. Till skillnad från den individcentrerade psykologin greppar filosofin värderingar på en universell nivå och omfattar då hela företaget. En ökad självinsikt kan leda till effektivare ledarskap och arbetsinsatser. Men lika viktig är den mänskliga aspekten. Att landa i ett gemensamt vad, varför och hur. Företagsledare och arbetstagarare med känsla av kontroll levererar bättre.

Filosofi kan omforma de stora frågorna till små konkreta svar om ditt företags nästa steg mot ekonomiskt, psykologiskt, teknologiskt och mänskligt välmående.

LADDA NER VÅR NYA YRITTÄJÄT-APPLIKATION!

Ditt medlemskap i Företagarna är med dig digitalt överallt!

I den nya Yrittäjät-appen hittar du bland annat ditt medlemskort, dina medlemsförmåner och aktuella nyheter.

LÄS MERA yrittajat.fi/jasenkortti

Vem: Towe Backman
Ålder: 55 år
Bor: Karis
Utbildning: Hortonom
Familj: Dotter
 och två katter
Hobbyn: Simning,
 vintage och gamla saker
Företag: Happy Flower

Towe Backman som driver Happy Flower i Karis har varit företagare i åtta år.

Happy Flower vill värna grönt tänk

Happy Flower vill främja hållbarheten i slutet av kedjan inom blomsterhandeln. Det börjar med valet av vilka blommor man köper in. Företagaren tänker också på allt som omger blommorna, från förpackningspapper till vaser.

Towe Backman driver blomsterhandeln i Karis och har arbetat inom blomsterbranschen sedan slutet av 1980-talet. Företagare blev hon år 2016.

- Den kanske största förändringen från då jag började är att sortimentet är så mycket bredare i dag, både vad gäller snittblommor och krukväxter, säger Towe.

En annan förändring är att det tidigare fanns ett stort sortiment inhemska

snittblommor att köpa in. Det är mera sällsynt idag, med undantag för tulpaner. Man kan också få tag på inhemska rosor i liten skala. Men det är svårt att få lönsamhet i blomsterodlingar i Finland. Därför har de flesta odlingarna upphört.

Towe har tre utbildningar. Hon är trädgårdsmästare, hortonom och blomsterhandlare. Till hortonom studerade hon delvis i Holland. Också blomsterhandlarutbildningen gick hon

där. Hon bodde sex år i Amsterdam, lärde sig språket och har idag en bra insyn i blomsterbranschen där.

- Holland är ju det ledande landet inom blomsterproduktion och det är till nytta att kunna språket, säger hon.

BUTIK I HANGÖ

Tanken att bli företagare var något som Towe bar med sig under många år innan hon slog slag i saken. Hösten 2011 deltog hon i en företagarkurs, men

Det är färgterapi att besöka Happy Flower. Här tornar höga inkaliljor upp. De odlas i Holland och Towe gillar att de inte är så energikrävande att driva upp.

Blomsterhandeln i Karis har gamla anor och är betydligt större än den genomsnittliga blombutiken.

tiden var då ännu inte mogen att gå från anställd till företagare. Det skulle ta ytterligare några år innan drömmen om den egna butiken förverkligades.

- Jag började leta efter en lokal för en blomsterhandel inom triangeln Esbo, Salo och Hangö, berättar Towe.

Det blev i Hangö som hon och hennes syster **Linda Backman** öppnade den första blombutiken år 2016. Ett år senare blev de erbjudna att ta över Werthmanns blomsterhandel i Karis.

- Det är en blombutik med gamla anor. Den var 65 år då vi tog över den. Vi bytte namnet till Happy Flower, eftersom vi ville att butiken i Hangö och Karis skulle bära samma namn, berättar Towe.

Numera utgör Hangö- och Karisbutikerna två separata företag. Linda sköter Hangöbutiken och Towe har etablerat sig i Karis. Uppdelningen gjordes för att få bättre kontinuitet i arbetet. Systemet med att växla vecka-vecka mellan

de två butikerna blev stressigt och fragmenterat. Men trots att de numera är två skilda företag, har butikerna med samma namn fortfarande ett tätt samarbete.

GRÖNT TÄNK

För Towe är det gröna tänket viktigt i företaget. Det börjar med urvalet av blommor. Hon handlar huvudsakligen blommor av europeiskt ursprung, eftersom reglerna gällande växtskyddsmedel är striktare här än på många andra håll. På samma gång blir koldioxidavtrycket mindre. Blommor som inte odlas i Europa kommer ofta från exempelvis Sydafrika eller Sydamerika.

- Krukväxterna är i stort sett mel-laneuropeiska. Det finns också några jätteduktiga finländska odlare att köpa från. Men då det gäller snittblommor är det större spridning. Jag försöker kolla certifieringsmärkningarna så att vi köper från de mest miljövänliga företagen, säger hon.

Andra hållbarhetsaspekter är till exempel att handla vaser, kärl och andra behållare av återvunnet glas eller återvunnen plast. Towe försöker också minimera svinnet genom att köpa in rätt mängd blommor. Men att helt undkomma spill är i princip omöjligt då det handlar om levande produkter.

- Till hållbarhetstänket hör också att blommorna packas och hanteras på rätt sätt i samtliga kedjor. Då håller blommorna längre, säger hon.

I framtidsplanerna ingår att installera solpaneler på butiken.

SVÅRT HITTA PERSONAL

Under åren som företagare har Towe fått flera insikter.

- Största chocken har nog varit hur svårt det är att få folk på jobb. Från början hade jag planerat att öppna flera blombutiker, men på grund av rekryteringsproblemen har jag bestämt att det är bra så här, säger hon.

Towe tror att problemet grundar sig på flera faktorer. Branschen är liten och det utbildas få florister. Att betjäna kunder är det centrala. För tillfället har butiken inhyrd arbetskraft, utöver Toves dotter som arbetar extra där vid sidan av gymnasiestudierna. Behovet att rekrytera någon som kan jobba heltid är stort.

- Det som är viktigt är att man jobbar ergonomiskt rätt och håller sig i skick genom någon typ av träning. Speciellt axlar, knän och leder kan annars vara utsatta. En positiv sak i vårt arbete är att man rör på sig hela dagen och är omgiven av växter, säger Towe.

”Hållbarhetsutmaningarna på Backlunds Metall Ab”

Kommunikationsbyrån Losvik & Flen är nischade på hållbarhet och ledarskap. De är övertygade om att bra kommunikation och en frisk företagskultur är grunden för framgång. Losvik & Flen hjälper sina kunder att implementera hållbarhet som ett kärnvärde hos företag, organisationer och myndigheter. De fyra medarbetarna använder gärna kreativa grepp i sin kommunikation. Hållbarhetskonsulten **Tomas Knuts** bjuder här på en fiktiv text om hur hållbarhetsarbete kan ge företag konkurrensfördelar.

Under två generationer har Backlunds Metall Ab i Blaxlax by utvecklats till en av de skickligaste metallverksstäderna i västra Finland. Här är svetsfogarna i världsklass och underleverantörsjobben till nejdens exporterande storindustrier ramlar in i jämn takt. Vd Folke Backlund är nöjd, det går bra nu.

Backlunds Metall har haft rejäl tillväxt de senaste åren. Med det har även behovet av ny personal ökat. För en tid sedan anställdes 29-åriga Malin för att koordinera företagets ekonomi- och personalförvaltning. Nu är det hon som har hand om ”pappersarbetet”, som det heter på Backlunds Metall.

Efter att Malin anställdes har det börjat hända saker. Företaget har tagit fram en jämställhetsplan. För en tid sedan gick vd:n ut med att man nu skall påbörja arbetet med en hållbarhetsrapport. Ett påhitt av ”honde skåola flickon”, menar vissa i personalen.

Hur som helst, Backlunds Metall har nu en ny stor kund på gång och kunden ifråga har i förhandlingarna ställt krav på att Backlunds Metall ska ta fram en rapport som visar hur man jobbar med hållbarhet ur miljömässig,

social och ekonomisk synvinkel. Det verkar krånligt, tycker vd Folke, men han har insett vad som krävs och därför satt Malin att ansvara för att ta fram rapporten.

– Ska vi vara med på marknaden också framöver så måste vi satsa på detta, slog Folke fast på senaste personalmöte.

BRA ATT HA

Enligt Folke kommer hållbarhetsarbetet ge företaget konkurrensfördelar. Att spara pengar och samtidigt bidra till att stävja klimatförändringarna är ingen dum kombination. För klimatförändringarna har Folke börjat inse att faktiskt kan vara på riktigt. Förra sommaren dök det för första gången någonsin upp blågröna alger ute vid havsbandet i Blaxlax. Så ska det inte vara, konstaterade han och insåg att vi behöver göra vad vi kan för att spara på vårt jordklot.

I tisdags var Folke på ett hållbarhetsseminarium där någon konsult hävdade att det nu är inne att vara sparsam. Folke gillade vad han hörde. Att vara ”kniido” är inget som han har några som helst pro-

blem med. "Allt skall tas tillvara, det kan vara bra att ha" - talesättet har funnits i företaget ända sedan det grundades 1988.

För Folke gäller det nu att försöka lista ut hur det här med hållbarhet och cirkulär ekonomi ska hanteras i företaget. En sak är han nämligen säker på, efter satsningarna på ADB (d.v.s. digitaliseringen) är det nu hållbarhetsfrågorna som är nästa stora grej.

HÅLLBARHETEN KNACKAR PÅ

Folke Backlund är inte ensam om sina funderingar. Hållbarhetsfrågorna står för dörren, även om de ännu inte knackat på hos alla företag. Från och med 1 januari i år trädde EU-direktivet CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) i kraft. Det förutsätter att företag stegvis börjar hållbarhetsrapportera. På sikt är EU:s ambition att hållbarhetstänk är lika naturligt som ekonomitänk i företagen. Bokslutet och hållbarhetsrapporten ska gå hand i hand.

Många har idag uppfattningen att hållbarhetsfrågor bara berör stora företag. Men faktum är att hållbarhet kommer att vara lika viktigt också för mindre företag. Det finns åtminstone tre orsaker till det:

Kundernas medvetenhet om hållbarhetsfrågor ökar. Många konsumenter föredrar att köpa från företag som tar ansvar för sin miljöpåverkan och som aktivt arbetar för att minska sitt negativa avtryck.

Hållbarhetstänk leder ofta till kostnadsbesparingar genom minskad energi- och resursförbrukning, mindre spill och en mera välmående personal.

Allt fler företag, investerare och myndigheter frågar efter hållbarhetsuppgifter när de väljer vem de samarbetar med, och när de beslutar om eventuella stöd till verksamheten.

Folke Backlund har nämligen rätt. Ska man vara med på marknaden också framöver löns det att börja på med sitt hållbarhetsarbete. Och ett gott tips är börja på så länge herr och fru Hållbarhet står utanför dörren, och ännu inte knackat på. För det kommer de att göra.

Osäkerhet och räntor pressar små och medelstora företags konjunkturförväntningar

De små och medelstora företagens konjunkturförväntningar har minskat klart sedan förra hösten. Detta har särskilt berott på en rekordsnabb höjning av räntorna, fortsatt svagt ekonomiskt läge och Rysslands utdragna anfallskrig mot Ukraina. De små och medelstora företagens investeringsvilja är fortfarande ringa. Företagen har dock fortfarande för avsikt att hålla fast vid sin personal.

De exceptionella senaste åren och osäkerheten i det nuvarande ekonomiska läget påverkar direkt de små och medelstora företagens konjunkturutblicker. I vårens SMF-företagsbarometer försvagades företagens konjunkturförväntningar betydligt jämfört med i höstas. Något över hälften av de små och medelstora företagen bedömer dock att konjunkturerna förblir oförändrade.

- I fjol genomlevde Finlands ekonomi en lågkonjunktur, och resultatet av SMF-företagsbarometern stärker synen på en exceptionellt utmanande verksamhetsmiljö för företagen. Situationen har tyvärr redan pågått en längre tid. Sysselsättningen har dock hållit sig på en relativt god nivå och inflationen håller på att avta, vilket tyder på bättre tider, säger näringsminister Wille Rydman.

DEN NEDÅTGÅENDE TRENDEN FÖR TILLVÄXT-ORIENTERING OROAR

De små och medelstora företagens tillväxtorientering har länge minskat. Detta syns både i antalet företag som strävar efter tillväxt och i anta-

let starkt tillväxtorienterade företag. Tillväxtorienterade företag fungerar som motorer och sporrar för andra företag. Andelen starkt tillväxtorienterade företag är rekordlåg, och den trendmässiga nedgången på längre sikt väcker oro.

- Finland behöver mer tillväxtorientering och reformer som uppmuntrar allt fler företagare att ta risker och steg mot tillväxt, säger direktör, chefsekonomen **Juhana Brotherus**.

Osäkerheten försvagar viljan att investera, företagen håller fast vid arbetskraften. De små och medelstora företagens investeringsvilja ligger fortfarande på en anspråklös nivå. Inom alla huvudbranscher finns det fler företag som minskar sina investeringar än sådana som förväntas öka investeringarna.

- Investeringsvilja förutsätter dock positiva tillväxtutsikter som det nu är svårt att hitta. Den kommande sänkningen av räntorna får förhoppningsvis investeringarna att återhämta sig, konstaterar näringsminister Rydman.

Av de små och medelstora företagen planerar ungefär vart tionde

att öka antalet anställda. Däremot förväntar sig 14 procent av företagen att antalet anställda minskar. Den största gruppen, 74 procent av de små och medelstora företagen, har emellertid för avsikt att behålla sin personalstyrka. Även förväntningarna på utvecklingen av omsättningen och soliditeten har sjunkit jämfört med höstens enkät.

DEN SNABBA KOSTNADSÖKNINGEN HÅLLER PÅ ATT AVTA

Förväntningarna på ökade kostnader har minskat betydligt jämfört med toppen av hösten 2022. Priserna på de mellanprodukter som företagen använder väntas stiga till och med en och en halv gång snabbare än priserna på slutprodukterna, men prisskillnaderna mellan företagets kostnader och de sålda slutprodukterna håller ändå på att minska.

- Att prisstegringen håller på att bli långsammare syns både i konsumentpriserna och i de små och medelstora företagens utgifter. I Finland har inflationen tydligt avtagit, vilket är en positiv nyhet såväl för konsumenterna som för företagen”, säger Brotherus.

OSÄKERHETEN HAR MINSKAT ANVÄNDNINGEN AV EXTERN FINANSIERING

Den minskade ekonomiska aktiviteten, den försämrade kreditvärdigheten hos företagen och den strikta regleringen av bankverksamheten till följd av detta syns i små och medelstora företags användning av extern finansiering. Finnvera är fortsatt en betydande aktör när det gäller alternativ och komplement till banklån även om dess roll har minskat en aning. Var femte av dem som planerar att ansöka om finansiering berättar alltså att de kommer att vända sig till Finnvera.

Därtill har Finnveras borgen en stor betydelse när företag beviljas finansiering. Det är värt att notera att i synnerhet de tillväxtorienterade företagen är intresserade av Finnvera som finansiär.

- Företagens tillgång till finansiering har försämrats något, och

betalningssvårigheterna ökar. Mitt i den ekonomiska osäkerheten är det särskilt viktigt att trygga tillgången till finansiering för de företag som eftersträvar tillväxt och investerar i framtiden. Finnveras betydelse för finansieringen av tillväxtföretag, investeringar och ren omställning kommer att accentueras i en osäker miljö. Utöver borgen möjliggör vi finansiering med Finnveras direkta lån både när det gäller finansiering av export och tillväxt, säger Juuso Heinilä, affärsdirektör för Finnvera.

- Vi har också på nytt börjat bevilja exportgarantier till Ukraina. Finnvera ordnar avgiftsfri utbildning för alla företag som är intresserade av lösningar för exportfinansiering, fortsätter Heinilä.

ENDAST VART FEMTE FÖRETAG HAR KARTLAGT AFFÄRSVERK- SAMHETENS KLIMATEFFEKTER

Ett aktuellt tema som det också frågades om i barometern var företagets beredskap att bidra till motverkandet av klimatförändringarna. Något under hälften av de små och medelstora företagen anser att åtgärderna för att begränsa klimatförändringen har konsekvenser för deras företagsverksamhet. Andelen har sjunkit med tre procentenheter jämfört med barometern för två år sedan. Ungefär vart fjärde av de små och medelstora företagen ser möjligheter till affärsverksamhet när det gäller åtgärderna för att begränsa klimatförändringen, det vill säga på samma sätt som för två år sedan.

De tillväxtorienterade SMF-företagen har större benägenhet än andra företag att identifiera hur åtgärder mot klimatförändringarna inverkar på företagets verksamhet.

- I dessa företag anses åtgärderna mot klimatförändringarna framför allt skapa möjligheter för företagets affärsverksamhet, säger Brotherus från Företagarna i Finland.

SMF-företagsbarometern publiceras två gånger i året av Företagarna i Finland, Finnvera och arbets- och näringsministeriet. Denna gång besvarade 5 052 företag enkäten. Företagen svarade på enkäten från mitten av december 2023 till och med mitten av januari 2024.

Grön omställning ger levebröd för en lång tid framöver

Finlands Bank har gett en dystert ekonomiprognos. Landets ekonomi befinner sig i recession och återhämtningen går trögt. Banken räknar med att arbetslösheten kommer att öka ännu en tid framöver. Det dåliga läget återspeglas också i verksamheten för branscher som anställer högutbildade. Till och med ingenjörbyråer har tvingats permittera. Det dåliga läget har lett till att ribban för att påbörja nya projekt har höjts eller så har redan avtalade arbeten skjutits upp. Det är i sig inte förvånansvärt. Det är ett resultat av konjunkturcykeln.

Just nu kan många tacka lagstiftaren för att det finns gott om arbete. Många av de stora jobben har att göra med den gröna omställningen, som inte skulle existera utan lagstiftningstryck. De stora planerna som existerar för vätgas, batterimaterial och vindkraft är bra exempel.

Många ler brett när de hör att investeringarna i grön omställning inom EU, enligt Europeiska kommissionen, mås-

te uppgå till 396 miljarder euro per år mellan 2021-2030 och 520-575 miljarder euro per år under de följande årtiondena fram till 2050. Det säger sig självt att utsikten är något överoptimistisk, men troligen kommer åtminstone investeringar på 20-40 procent att förverkligas, alltså investeringar på flera miljarder euro.

Vad betyder då detta för till exempel finländska ingenjörbyråer? Om ingenjörskapet står ungefär för 2-6 % av den totala kostnaden för ett typiskt projekt som involverar ingenjörskunskap, skulle byråerna då tilldelas en omsättning värd flera miljarder euro. För en bransch vars 30 största ingenjörbyråer haft en omsättning på över 2 miljarder euro 2022 (enligt tidningen Tekniikka&Talous) är det fråga om en stor summa pengar, även om summan fördelas över det nuvarande och de kommande årtiondena - för att inte tala om hur stort detta är för andra branscher.

Det är värt att komma ihåg att

om Finland ligger i framkant med den gröna omställningen och kunskapen det kräver, betyder det att det finns en stor efterfrågan på expertisen över hela världen. Så om - eller snarare när - investeringsvågen för den gröna omställningen är uppe i full fart kommer vi att ha våra händer fulla med arbete och en rent av svindlande framtidsutsikt.

TOM TUUNAINEN,
CENTRIA FORSKNING OCH UTVECKLING

RÅD GIVNING PÅ SVENSKA

JURIDISKA FRÅGOR

FÖRETAGARNA I FINLAND

Svante Granholm
Juridiska rådgivare
tfn 09 229 222

ADVOKATBYRÅ BOUCHT & NIKULA

Arbetsrätt och straffrätt, fukt- och mögelskadeproblem i byggnader
Advokat Björn Boucht
tfn +358 50 337 4594
bjorn.boucht@boucht-nikula.com
Arvsfrågor, tvister och avvittring
Advokat Peter Nygård
tfn +358 50 531 7243
peter.nygard@boucht-nikula.com

ADVOKATBYRÅ KIM ÅSTRAND AB

Företagsjuridiska ärenden innefattande avtalsjuridik, bolagsjuridik, företagsköp, arbetsrätt samt fastighetsrätt
Advokat och affärsjurist Kim Åstrand
tfn +358 40 841 0811
kim@kimastrand.fi

JURIDISK BYRÅ KRISTIAN KROKFORSS OY

Tvister, avtalsjuridik samt bolagsjuridik
Jurist Kristian Krokfors
tfn +358 44 984 8548
kristian@krokforslaw.com

ADVOKATBYRÅ NÄSMAN & BÅSK

Konkurser, avtal och bolagsfrågor
Advokat Björn Båsk
tfn 06 356 5612 eller +358 50 541 1980
bjorn.bask@anb.fi
Konkurser, avtal, bolagsfrågor, arvsfrågor och skatter
Advokat Oskar Sundback
tfn 06 356 5615 eller +358 40 553 0444
oskar.sundback@anb.fi
Rättegångar, fastighetsärenden och företagssaneringar
Advokat Christian Näsman
tfn 06 356 5611 eller +358 50 511 8158
christian.nasman@anb.fi
Arbetsförhållande och familjeärenden
Jurist Frida Storgeust
+358 6 356 5613
frida.storgeust@nasmanbask.fi

DKCO ADVOKATBYRÅ

Arbetsrätt, bolagsrätt och tvister
Advokat Heidi Furu
tfn 020 527 4005
heidi.furu@dkco.fi
Offentliga upphandlingar, skatterätt samt förmögenhets- och familjerätt
Jurist Adine Lagus
tfn 020 527 4019
adine.lagus@dkco-law.com

Bolagsrätt, kommersiell avtalsrätt, offentlig upphandling, arbetsrätt och kredit- och pantsättningsarrangemang
Advokat Nathalie Myrskog
tfn 020 527 4006
nathalie.myrskog@dkco.fi
Arbetsrätt, bolags- och avtalsrätt samt immaterialrätt
Jurist Sofia Saarikko
tfn 020 527 4015
sofia.saarikko@dkco-law.com

ERNST & YOUNG EY

Företagsjuridik innefattande avtalsrätt, bolagsrätt, företagsköp och arbetsrätt
Jurist Kjell Renlund
tfn +358 40 577 7466
kjell.renlund@fi.ey.com

KPMG

Arbetsrätt och samarbetsförhandlingar
Jurist Jannica Boucht
tfn 040 184 8 863
jannica.boucht@kpmg.fi

LEXTERA LAW

Arbetsavtal, företagsjuridik, arbetarskydd, gåvobrev och testamenten samt uppgörande av avtal och köpebrev
Vicehäradshövding och ekonom Anne Lindgren-Slotte
tfn +358 50 344 7758
anne.lindgren-slotte@lextera.fi

BOKFÖRING, SKATTEFRÅGOR, LEDARSKAP OCH IT

ERNST & YOUNG EY

Bokförings-, skatte- och ägarskiftesfrågor
CGR-revisor Kristian Berg
tfn +358 50 590 5875
kristian.berg@fi.ey.com
CGR-revisor Christoffer Granholm
tfn +358 50 596 4383
christoffer.granholm@fi.ey.com
CGR-revisor Anders Mattsson
tfn +358 40 535 8280
anders.mattsson@fi.ey.com
CGR-revisor Benita Öling
tfn +358 50 594 1247
benita.oling@fi.ey.com

KPMG

Bokförings-, skatte- och ägarskiftesfrågor och momsfrågor
GR-revisor Josefin Rönnlund
tfn 020 760 3997
josefin.ronnlund@kpmg.fi
Momsexpert Andreas Johansson
tfn 020 760 3000 eller 040 709 2861,
andreas.johansson@kpmg.fi

P. VILÉN CONSULTING

Bokförings-, boksluts-, beskattnings-, bolags- och allmänna företagsfrågor
Ekonom Per Vilén
tfn +358 50 518 6888
per.vilen@pvconsulting.fi

LMI FINLAND OY AB

Självledarskap, ledarskap, teamutveckling och implementering av strategier på alla nivåer i företaget
Ledarutvecklare Susanne Liimatainen
tfn +358 50 542 8810
susanne.liimatainen@lmi.fi

KENSOF CONSULTING

Data/IT bekymmer i företagarens vardag, ger rådgivning som berör operativsystem, program, hemsidor, web, kommunikation med IT-leverantörer och operatörer
Kent Ekman
tfn +358 50 562 1734
kent.ekman@kensoft.fi

FÖRETAGARFÖRENINGENS SVENSKSPRÅKIGA EXPERTER

Företagarna i Finland

Sonja Antosalo
Expert
Ensamföretagare,
Kreativa Industrin och
Invandrarföretagare
tfn 050 303 7846
sonja.antosalo@yrittajat.fi

Företagarna i Finland

Nellie Nyberg
Projektledare(KLOV)
tfn 050 354 6882
nellie.nyberg@yrittajat.fi

Kust-Österbottens

Företagare Ann-Christin Wik
Medlemskoordinator
tfn 050 344 0099
ann-christin@foretagare.fi

Mellersta Österbottens

Företagare Nina Niemi
Kommunikationschef
tfn 050 516 7602
nina.niemi@yrittajat.fi

Tidningen

Företagare Hippi Hovi
Chefredaktör
tfn 050 551 3995
hippi.hovi@yrittajat.fi

Utomhus är ”världens bästa office”

Trädgårdsföretagaren **Alma Engbergs** drömkund tar kontakt i ett tidigt skede. Då kan landskapsplaneraren bäst hjälpa sin uppdragsgivare att skapa en hållbar trädgård utgående från de resurser som finns. Almas företag Qvisten sysslar med allt från planering och rådgivning till konkreta uppgifter som att sätta lökar eller breda ut grus.

Alma Engbergs dröm som ung var ett människonära och kreativt yrke. Hon utbildade sig till restaurangkok. Började sedan studera till sjuksköterska och barnmorska. Men hon längtade ut. På en utbildning med fokus på landskapsplanering landade 21-åringen rätt. Från praktikant på ett trädgårdsföretag i Karislojo jobbade

hon upp sig till grönanläggare, planerare och arbetsledare. Och hon fick jobba utomhus en stor del av året. Dessutom tillsammans med andra – och kreativt skapa trädgårdar.

Det som var tänkt som ett mellanår i Nya Zeeland blev ett halvår. Alma hittade inget jobb hon trivdes med där och blev i samma veva värvad till sitt

drömjobb på ett stort bolag hemma i Finland. Hon jobbade på deras landskapsarkitektavdelning ett par år.

– Jag trivdes jättebra där, berättar Alma. Men jag körde också lite slut på mig.

Alma är uppvuxen på en gård med föräldrar som är lantbrukare. Oftast något på gång. Sällan lediga veckoslut,

Namn: Alma Engberg

Ålder: 33

Bor: Egnahemshus i Esbo

Familj: Fästman

Företag: Qvisten, grundat 2021, företagsnamnet kommer från föräldrarnas gårdsnamn Stor-Kvis

Verksamhet: Trädgårds- och landskapsplanering, trädgårdstjänster

Hobbyer: Matlagning, läsa, resa och sy.

Motto: ”Bra kvalitet får hjulen att rulla.”

Efter en hel dag med fysiskt jobb utomhus är Alma nöjd och sover gott.

men alltid lite tid här och där. Den bekanta livsstilen är själv kunna styra över sitt liv och sin tid lockade.

- Jag tyckte jag kunde allt jag behövde för att bli egenföretagare, säger hon. Min familj stöttade mig och jag tog steget i juni 2021.

Det första halvåret gick bra. Alma hade startpeng och fick både egna uppdrag och arbete som underleverantör. Då hösten övergick i vinter ansågs företaget ha gått för bra, så det blev ingen förlängning på startstödet. Samtidigt var lågsäsongen ett faktum.

FRÅN KALLSVETT TILL UPPDELADE FAKTUROR

Det krävdes inga stora investeringar för Alma då hon startade Qvisten. Ett par häcksaxar, dataprogram och en ny skärm. Ändå kom kallsvetten då den nya säsongen närmade sig.

- Efter en relativt lugn vinter började jag få uppdrag igen på våren, säger Alma. Men innan jag kunde fakturera skulle jag ju ut med pengar för material jag köpt till kunder. Nu har jag lärt mig att dela upp fakturorna under projektens gång. Då blir det inte så stora tidsglapp mellan utgifter och inkomster.

Trädgårdsbranschen var tidigare ett område främst för rika kunder, de som hade råd att ta hjälp och inte ville sköta trädgården själva. Med åren har rådgivning, planering och skötsel blivit en service "för allmänheten" också. Det kan ha med sociala medier att göra, folk vill ha det som är "picture perfect" utanför sitt hem. Men ännu mera tror Alma det handlar om tidsanvändning, på flera områden i livet.

- Då man har bråttom med jobb och barn har tröskeln att be om proffshjälp blivit lägre, säger hon. Man behöver inte testa sig fram och lära genom misstag utan kan köpa servic av sakkunniga.

Som trädgårdsplanerare kan Alma skapa en fungerande helhet från början. Folk litar på experten och inser att skötseln blir lättare om trädgården är välplanerad.

TOPPKVALITET GER NYA KUNDER

Kundunderlaget har breddats under Almas första år som företagare. Idag hjälper Qvisten allt från privatpersoner som vill ha hjälp att skapa en lättskött trädgård till företag som insett att en välskött infart och ingång skapar förtroende för deras verksamhet.

- Planteringar ger ett varmt och positivt intryck, konstaterar Alma.

En välplanerad trädgård ger förutsättningar att nyttja trädgården optimalt, oberoende om man vill ha den lättskött eller mångsidig.

Blommor drar ögat till sig och skapar känsla av omsorg.

Om sommaren bygger och sköter Qvisten trädgårdar, vintern är till för planering.

Qvisten både planerar och renoverar trädgårdar.

Man kan ha fleråriga växter, men säsongsplanteringar är lättare att hålla snygga året om. Mitt råd till företag är att satsa på infarten och ingången. De berättar hur noggrant företaget är med detaljer.

Alma jobbar omsorgsfullt och vill leverera toppkvalitet. Så sprider sig ryktet och hon får flera uppdrag utan desto mera marknadsföring.

- Om jag gör ett bra arbete, mår jag bra själv.

Hur man får lågsäsongen tillräckligt lönsam är en av de frågor Alma funderar mycket på. Utmaningarna med skenande allmänna kostnader drabbar förstås också småföretagare.

- Till exempel ett bokföringsprogram har gått från 10 till 30 euro per månad på kort tid, konstaterar Alma. Det är svårt att få ner de allmänna avgifterna. För mig är ansvarsförsäkringen också en stor gift, men den är bra och behövs.

Som egenföretagare har Alma huvudansvaret gentemot kunden. Hon är spindeln i nätet då det gäller trädgårdarna. I sitt nätverk har hon allt från grävmaskinförare och snickare till blomsterhandlare och stenexperter. Koordinering är A och O. Hon försöker planera säsongsarbetet så att hon har en dag administration och fyra på jobb ute i fält. Flexibiliteten mellan uppdragen är en utmaning, att samordna och tajma så allt sker vid rätt tidpunkt. Det är lastbilar med sten som ska koordineras till rätt ställe, blommor som ska hämtas och bark som ska spridas ut. Även om vintern är lugn så har sommaren ändå bara 24 timmar i dygnet.

- Det är inte min starka sida att ta det lugnt, säger Alma. Jag jobbar ryckvis och blir olycklig om jag inte jobbar hårt och länge. Ibland blir det alldeles för långa dagar. Det är fysiskt tungt, men jag sover gott efteråt. Utomhus är "världens bästa office"!

Fascinerande uppe i träden

Vårvintern är skogsarbetarens bästa tid. Då finns det ännu snö på marken och maskinerna lämnar inga spår. Det är extra viktigt för **Antti Kiviranta**, som specialiserat sig på problemträd och ofta hugger ned träd på eller intill folks gårdsplaner. Träd och skog har varit en del av Anttis vardag sedan han var barn. Det var naturligt att göra hobbyn till yrke. Företagandet kom på köpet.

Antti Kiviranta bodde utomlands i många. Han jobbade bland annat för finska kyrkan i Japan och lämnade ö-nationen för Finland 2015. Det var utmanande att komma tillbaka till den finländska arbetsmarknaden och Antti bestämde sig snart för att lämna arbetstagarlivet, ett tag.

- Jag hade rört mig i skogen med min farbror då jag var barn, berättar han. Så jag började jobba med lite skogsarbete. Det skulle vara en tillfällig lösning. Nu har jag hållit på i tio år, varav sju som företagare.

Uppenbarligen trivs Antti bland träden. Han gick en utbildning i skogsbruk och driver idag Metsäpalvelu Kiviranta på heltid. Utöver sig själv sysselsätter han två anställda. De planterar 250-300-tusen plantor varje år, gallrar och hugger skog, rensar dikeslinjer och tar hand om problemträd.

Antti hade lätt att anpassa sig till ett liv som företagare. Att ta ansvar sitter i generna. Att få utvecklas, studera och fokusera på det man är bra på har alltid lockat. Att anställa var heller inga problem. Han hade varit förman tidigare och byråkrati var bekant.

- Det svåra med att anställa är rekryteringen, konstaterar Antti. Där får man lägga lite krut för att hitta rätt personer. Jag har haft både dåliga och bra. De jag har nu är bra, de är duktiga och vi har en god stämning och skämtar mycket.

100 % KONCENTRATION

En stor del av det arbete skogsvårdsföreningarna tidigare tog hand om har idag flyttats över till skogsserviceföretag. Jakten på effektivitet och kraven på kvalitet har samtidigt höjts. Maskinerna har visserligen blivit effektivare och dagens verktyg har gjort arbetet lättare.

- Förr räckte det att gallra en halv hektar skog för att få ihop en dagslön, idag krävs 1,5 hektar, konstaterar Antti.

En av nackdelarna med företagari- vet är att man tjänar mindre om något projekt tar längre tid än planerat. Arbetstagarerna ska ha sin lön, förlusten dras på företagarens. Det är ett av priserna man betalar för den frihet att bestämma själv som företagandet mest lockar med.

Livet utomhus är ett annat starkt incitament för skogsföretagaren. Han trivs ute året om och har inga större problem med att skägget ibland fryser fast i hjälmen vintertid.

Lutande träd eller träd som växer för nära byggnader eller kan skada någon eller något är extra utmanande att ta bort. De måste ofta fällas i sektioner, något som kräver att trädgårdaren får klättra upp, börja från toppen och jobba sig neråt. Samtidigt ska man se till att inget runt om trädet skadas då grenar och delar av stocken bitvis tas ned.

- Det är fascinerande att vara upp i ett träd, säger Antti. Det är utmanande och man måste koncentrera sig 100 % och hela tiden tänka på vad man gör. Det är fysiskt svårt, men jag njuter då jag ser resultatet.

ORDFÖRANDE I FÖRETAGARFÖRENING

Antti lockades med i företagarföreningen för att det ger bra medlemsförmåner. Han träffade många andra företagare, fick ett bra nätverk och ett stort stöd. Samtidigt blev han intresserad av hur man som företagare kan påverka livet på den ort man bor.

- Jag ser det som en rikedom att kunna göra intryck på näringslivet, säger Antti. Vi företagare kan vara med och jobba för att vi får bra investerare till Kristinestad. Det påverkar också våra existerande företag om området får tillväxt, det kommer mera jobb och fler arbetsplatser.

Idag är Antti nyvald ordförande i Kristinestads företagare. Han ser sig som en teamledare och är glad över att föreningen har en aktiv styrelse som jobbar bra ihop. Föreningen ordnar utbildningar, informerar om medlemsförmånerna - speciellt de juridiska är värdefulla - och ordnar avkopplande aktiviteter som ger företagarna en paus i vardagen.

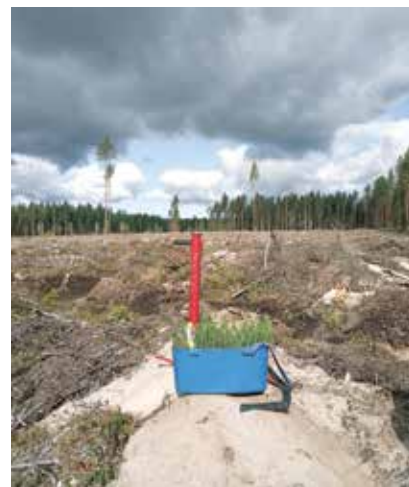
I sitt skogsserviceföretag skulle Antti ha möjlighet att växa och anställa fler. Finlands skogar mår bra men behöver omvårdnad. Problemträd faller Anttis företag över hela landet. Men just nu spånar han på lite andra framtidsplaner.

- Det finns en brist på bostäder i Kristinestad, konstaterar han. Jag och min bror har startat ett byggföretag som ska bygga parhus. Vi tror på en växande region!

Namn: Antti Kiviranta
Ålder: 51
Familj: Fru, 3-årig dotter,
3 vuxna barn
Bor: Kristinestad
Företag: Metsäpalvelu
Kiviranta
Anställda:
Företagaren + 2
Hobbyer: Bygga
ett eget hus

Istappar i skägget är en del av Antti Kivirantas företagardag.

Den finländska skogen mår bra, men kräver arbete, säger Antti Kiviranta inför vårens planteringssäsong.

Steg för steg tas stora granar ned av Metsäpalvelu Kiviranta.

Metsäpalvelu Kiviranta jobbar ofta på höga höjder.

Så här jobbade vi för företagarna 2023

Företagande och företag skapar välbefinnande och förutsättningar för en vardag där vi tillsammans kan ta hand om alla i vårt land. Företagarna i Finland fortsätter påverka samhället för att skapa allt bättre förutsättningar att driva företag både här hemma och internationellt. På vår webbplats yrittajat.fi/sv har vi listat allt vår organisation gjorde för företagsamheten under 2023. En del av aktiviteterna berättar vi om här.

Företagarföreningen jobbar för företagande lokalt, regionalt, nationellt och inom Europa. Alla påverkningsområden är viktiga eftersom man på alla nivåer påverkar hur man kan driva företag i Finland.

Det viktigaste målet för Företagarnas påverkansarbete 2023 var regerings-

programmet. Ur företagarnas synvinkel är statsminister Petteri Orpos regeringsprogram ganska bra. Regeringen planerar genomföra arbetsmarknadsreformer som hjälper både små och stora företag. Regeringsprogrammet innehåller bra skrivningar om bland annat ökad konkurrens, åtstramning av

inhousebolagens verksamhet, utveckling av företagslagstiftningen, tillståndsförfarandet och social- och hälsovårdsreformen. Enbart regeringsprogrammet räcker inte. Programskrivningarna måste föras in i lagstiftningen för att få genomslag. Därför fortsätter vårt arbete under hela regeringsperioden.

FART PÅ TILLSTÅNDS- PROCESSERNA OCH INVESTERINGARNA

I Finland står investeringar för flera miljarder stilla delvis på grund av att plan- och tillståndprocesserna för projekten är långsamma, eller att beslut som redan fattats har överklagats till förvaltningsdomstolarna. Regeringen har, precis som vi jobbat för, förbundit sig till att förkorta och göra tillstånds- och planbesluten smidigare och att minska antalet onödiga besvär.

STARKT ENGAGEMANG I GENOM- FÖRANDET OCH UTVECKLINGEN AV TJÄNSTEN FÖRETAGARENS EKONOMIHJÄLP

Vi ansökte och fick statsunderstöd från arbets- och näringsministeriet för bland annat en regional ekonomisk rådgivning för företagare. Tjänsten är avgiftsfri och riktad till SMF-företag. Hundratals småföretag har fått hjälp med ekonomiska frågor genom rådgivningen.

SMF-FÖRETAGENS STÄLLNING BEAKTAS I FÖRBUDET AV PRODUKTER SOM TILLVERKATS GE- NOM TVÅNGSARBETE INOM EU

Under 2023 påverkade vi starkt både Finlands ståndpunkter och Europeiska

unionen direkt i samarbete med SMEunited för att SMF-företagarnas begränsade möjligheter att kontrollera långa leveranskedjor och verksamheten hos producenter etablerade i tredjeländer ska beaktas i lagstiftningen och dess sanktioner. Vi säkerställde också att SMF-företagen får nödvändiga anvisningar, råd och stöd för att upptäcka eventuellt tvångsarbete i sina leveranskedjor.

VI SATTE STOPP FÖR SÄNKNINGEN AV FAMILJE- LEDIGHETSERSÄTTNINGEN

I regeringsprogrammet finns en notering om en jämnare fördelning av kostnaderna för föräldraskapet mellan båda föräldrarnas arbetsgivare. Engångsbeloppet som betalas till en kvinnlig arbetstagar arbetsgivare skulle sänkas till 1 500 euro. Sänkningen började beredas hösten 2023. Som ett resultat av Företagarna i Finlands påverkansarbete stoppades den beredningen. Målet med förslaget var inbesparningar inom den offentliga sektorn. Företagarna visade att ändringen i själva verket kan ha motsatt effekt.

STARKT EU-PÅVERKANDE

Vi såg till att SMF-företag lades till på prioriteringslistan och arbetsprogrammet för EU:s högsta ledning år 2023. Europeiska kommissionen publicerade i september 2023 ett initiativpaket (SME Relief Package)

som stöder SMF-företag. Vi arbetade också hårt under 2023 för att bättre utvärdera och sträva efter att underlätta bördan som EU-regleringen orsakar SMF-företag. Under det gångna året inledde kommissionen ett projekt för att minska rapporteringsbördan. I projektet strävar man efter att avveckla och underlätta rapporteringsbördan som EU-regleringen orsakar företag.

VI LADE FRAM 130 FÖRSLAG TILL NORMAVVECKLINGAR

Vi bad våra medlemmar om förslag på onödiga normer som medför olägenheter för företag och företagare. Vi lade fram 130 förslag på normer som ska avvecklas och hjälpte på så sätt **Petteri Orpos** regering i sitt mål att avveckla 300 normer. Vi överlämnade våra förslag till statsminister Orpo och finansminister **Riikka Purra**.

UTVECKLING AV FÖRE- TAGARNAS KOMPETENS

Vår grundläggande uppgift är utvecklingen av företagarnas kompetens och konkurrenskraft. Detta genomförs genom kvalitativa evenemang och utbildningar. Under 2023 samlade vi cirka 10 000 företagare till olika evenemang och påverkansmöten. Vi utökade vårt utbud av webbkurser och webinarier.

Ju fler av oss som engagerar oss i Företagarna i Finland, desto starkare hörs företagarnas röst. Tack för att du deltar i Företagarnas påverkansarbete!

Växande Larsmoföretag satsar på kvalitativa produkter och välmående personal

STH-Steel Oy Ab tillverkar stålkonstruktioner.

Sven Grankulla startade verksamheten år 2008 tillsammans med två kompanjoner som inte längre är med i bilden.

Timo Prittinen blev delägare år 2017.

Företagarna Sven Grankulla och Timo Prittinen lärde känna varandra via kommunalpolitiken. När de satt och diskuterade en dag frågade Sven rakt ut om Timo var intresserad att bli delägare. Trots sin ringa erfarenhet av metallbranschen funderade Timo inte länge innan svaret blev ja.

- Jag har jobbat inom ICT-branschen i 30 år och jag tänkte att det vore roligt att testa något som är helt nytt för mig, säger han.

Timo beskriver sig själv som botenlöst nyfiken och det motiverade honom att hoppa på tåget.

- Det har varit väldigt intressant. Jag har alltid försökt leva på ett sätt som gör att jag inte behöver tänka "varför gjorde jag inte det där?".

Bland de produkter STH-Steel erbjuder finns CE-godkända, bärande stålkonstruktioner för både platsbyggen och modulära byggen. Företaget erbjuder också svetsade komponenter och delar till maskintillverkande industrier. Planeringen görs i samarbete med kunden.

ATT STICKA UT I MÄNGDEN

Metallbranschen är stor och konkurrens finns det gott om. Därför är det viktigt att ständigt utveckla verksamheten med fokus på kostnadseffektivitet. Timo nämner fyra viktiga komponenter som gör just STH-Steel

unik.

- Det första är att vi har en stram strategi som vi håller oss till, det andra är tvåspråkigheten och det tredje är personalen. Och så satsar vi på produkter av kvalitet, och inte så mycket på kvantitet, räknar han upp.

Verksamheten växer och företaget har i nuläget 35 anställda. Vid behov hyr man in tilläggsresurser. I medeltal sysselsätts runt 50 personer. STH-Steel levererar produkter till hela landet. Exporten till bland annat Sverige utgör också en betydande del av försäljningen. I fjol låg omsättningen på 9,9 miljoner.

I januari i år togs en ny svetshall på 1500 kvadratmeter i bruk för att kunna svara på den stora efterfrågan.

- Vi vill vara ett växande företag. Självklart vill vi också utveckla automationen till den grad som gynnar oss, säger Timo.

FÖRETAGANDE ÄR BÅDE UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER

Det bästa med att vara företagare är enligt Timo att få fatta egna beslut - bra som dåliga - och att få vara med och skapa arbetsplatser och en miljö där personalen mår bra. STH-Steel har många nycklar till att få folk att trivas på arbetsplatsen.

- Vi belönar personalen när de kommer på idéer för att förbättra själva arbetet eller produkterna. Vi har en aktivitetsgrupp, i vilken jag och

Sven inte ingår, som hittar på olika aktiviteter. Varje dag börjar vi med en gemensam kaffestund där alla deltar, gemenskapen är viktig.

Man försöker också skapa en miljö där arbetstagaren kan utvecklas i sin uppgift och roll. Många av de LIA- och praoelever som praktiserat hos företaget har blivit anställda och flera svetsare har avancerat till teamledare.

Man kan inte sticka under stol med att de senaste årens utmaningar har drabbat många företagare hårt. STH-Steel är inget undantag. Kriget i Ukraina medförde en kraftig prisökning på råmaterial, vilket i sin tur hade naturliga konsekvenser för lönsamheten. En utmaning under coronapandemin var att olika avdelningar var åtskilda i flera månader för att minimera risken för smittspridning. Man kunde inte heller besöka kunder på samma sätt som förut.

- När coronapandemin startade lovade vi våra anställda att ingen ska behöva bli permitterad. Vi kunde hålla det. Det innebar förstås också dåliga resultat, men vi tyckte det var värt sitt pris, säger Timo.

STH-Steels ägare menar att kommunerna har en viktig uppgift i att stå i kontakt med företagen och lyssna på deras behov. Det är viktigt - och kan vara ett överlevnadsvillkor för företagen - att det bereds etablerings- och exponeringsmöjligheter från kommunens sida.

Företag: STH-Steel

Gör: Stålkonstruktioner.

Grundades: År 2008.

Personal: 35 anställda,
i medeltal 50 sysselsatta.

Ägare: Sven Grankulla
och Timo Prittinen.

Familj: Sven har fru, fem barn
och tio barnbarn, Timo har fru,
fyra barn och ett barnbarn.

Hobbyer: Sven gillar fiske, jakt
och resor. Timo gillar motion,
camping, båtliv och allt som
har med teknik att göra.

Utmärkelser: Deltog år 2018
i "Kasvu Open" och vann
deltävlingen i Österbotten.

Betydande uppdrag: Företaget
valdes till stålleverantör till
Posivas slutförvaringsanläggning
för kärnbränsleavfall:

Ett projekt med rigorösa krav
på säkerhet och precision.

Motto: "Det finns inte många
"omöjligheter", utmaningar
inspirerar" – Sven, "Acceptera
misslyckanden – njut
av framgångar" – Timo.

Ännu hinner du svara och förbättra företagarens vardag i din hemkommun: Företagarna i Finlands Kommunbarometer 2024

Företagarna i Finland kartlägger företagarnas åsikter om sin hemkommuns företagervänlighet, framgångar och utvecklingsbehov.

VARFÖR ÄR DENNA ENKÄT VIKTIG?

- Företagaren ges möjlighet att utvärdera den egna kommunens verksamhet. Vad fungerar och vad behöver förbättras?
- Kommuner får viktig respons från företagare om sin verksamhet, till exempel om betydelsen av kommunens offentliga upphandlingar för företagare.

- Företagarföreningarna får viktig information om vilka frågor i kommunen de ska påverka för sina medlemmars bästa.
- Kommuner och bolag som betjänar företagare får viktig respons från företagare om de företags-tjänster de tillhandahåller.

Förbättrar företagstjänsterna företagarens vardag och är tjänsterna tillgängliga med låg tröskel? Kommer de offentliga upphandlingarna att genomföras genom att beakta de små och medelstora företagen?

För att resultaten verkligen ska

återspegla företagarnas åsikter är det viktigt att varje medlemsföretagare berättar sina åsikter.

Enkäten besvaras mellan 12 februari och 1 april 2024. Den kan besvaras på finska, svenska och engelska. Enkäten genomförs av Taloustutkimus Oy.

Resultaten av enkäten kommer att publiceras på Kommunledningens seminarium i Åbo den 14 maj.

Företagarnas
kommunbarometer

2024

Erasmus-projekt för kvinnligt företagande

Upskilling pathways for REsiliency in the post-Covid era for FEMale Entrepreneurs - ett långt projektnamn med en kraftig förkortning: RE-FEM. Det är ett kvinnligt företagsinriktat projekt som delfinansieras av EU:s ERASMUS+ program. Projektägare är forskningsinstitutet HÉTFA i ungerska Budapest. I projektet deltar sju europeiska länder. Finland är det enda nordiska land som är med. Som finländsk partner och genomförare i projektet fungerar mikroföretaget BRAND-SOFI i samarbete med olika finländska medhjälpare.

Utmanande tider är det viktigt att stärka det kvinnliga företagandet på Europainivå. RE-FEM vill därför tillföra nya insikter som bidrar till effektiv entreprenöriell utveckling för kvinnor. Det sker genom forskning och skapande av behovsbaserat utbildningsmaterial, e-lärandemoduler, policyrekommendationer och etablering av en internationell nätverksgrupp. RE-FEM-nätverket har också ett tiotal kvinnliga ambassadörer, där Finland representeras av serieentreprenören **Katja Rajala**, ordförande för företagarkvinnorna i Finland.

I projektet har forskare gjort en webbenkät med kvinnliga entreprenörer och intervjuer med företagare och experter. Undersökningen fokuserade på de utmaningar och svårigheter som entreprenörerna mött i kristider (covid, energikrisen) och på deras strategier för att mildra eller övervinna dessa ut-

maningar, omorientera och anpassa sin verksamhet. Över 600 entreprenörer besvarade enkäten. De finländska respondenterna var hela 139 till antalet.

De utmaningar COVID-19 medförde visade hur viktigt det är för kvinnliga företagare att vara flexibla och motståndskraftiga. Att förbättra sina digitala färdigheter och kunna tillämpa effektiva krishanteringsmöjligheter är också betydelsefullt.

Experter som intervjuades i rapporten framhöll att det bör finnas policy- och stödprogram som riktar sig specifikt till kvinnliga entreprenörer, inte bara under kriser, utan konsekvent. Detta för att stötta företagare i de specifika utmaningar kvinnliga entreprenörer står inför i näringslivet.

Forskningsrapporten fungerar som underlag för utarbetandet av ett skräddarsytt utbildningsmaterial för kvinnliga entreprenörer. RE-FEM vill också

stötta utbildare och mentorer inom företagsstöd och entreprenörskap. Utbildningsmaterialet kommer att testas på utbildare och företagare innan det slutligen kommer att finnas tillgängligt på nätet för alla intresserade.

Ann-Sofi Backgren är RE-FEM:s finländska partner genom sitt företag BRAND-SOFI. Hon är en erfaren utvecklare, projektledare, världsarvsambassadör, föreläsare och PR-inspiratör som deltar i många internationella projekt, ofta med fokus på kvinnliga nätverk, jämställdhet och landsbygdsutveckling.

RE-FEM:s forskningsrapport med sammandrag på svenska och finska finns på refem.eu/results. För den som vill veta mera om RE-FEM-projektet går det bra att kontakta Ann-Sofi Backgren på telefon 050-5222642 eller e-post ann-sofi@brand-sofi.fi. RE-FEM-projektet har finansiering för tre år och är nu inne på sitt andra år.

Ta och ge tid

Arbetstidslagen slås det fast att den ordinarie arbetstiden är högst åtta timmar om dygnet och 40 timmar i veckan. Det är få företagare som prickar den tiden. Många jobbar betydligt fler än 40 timmar i veckan, andra har blivit företagare för att de vill jobba mindre. Ansvaret har företagare 24/7/365. Precis som friheten att disponera sin egen tid. Oberoende om vi som företagare disciplinerat kör klassiska 8-8-8 med jobb-fritid-vila eller rockar runt hej vilt behöver vi ibland stanna upp och tanka. Sömn, mat, motion - och inspiration. Företagarna i Finland har plockat fram några tips som förhoppningsvis kan sporra, locka fram skratt, ge insikt och kanske väcka en gnutta motivation till utveckling i just ditt företagarliv och företag. Eller bara skapa en stunds avkoppling. Tid är det finaste du kan ge ditt företag-jag.

I LURARNA PÅ FRISKLUFTS-PROMENADEN ELLER FIKAT

Sedan 1928 har det sänts radio i Finland. Det senaste decenniet har ljudkonsumtionen ökat markant, bland annat på grund av ljudböckernas och poddarnas explosion. Webbplatsen Listen Notes, som är en sökmotor för poddar, uppskattar att det finns 3,3 miljoner poddar med över 190 miljoner avsnitt. Eftersom du ska hinna driva ditt företag tipsar vi bara om två, båda finns på de vanligaste plattformarna för poddar.

Aamukahvilla med **Henriikka Reinman** bjuder på sympatiska, varma samtal om livet. Med teman som sträcker sig från djupaste allvar till mest bortskämda självutvecklingsbetyg navigerar hon skickligt sina gäster och lyssnaren genom estetik, sjukdom, osäkerhet, andlighet, sexualitet, bildning och allt under, över och där emellan. Oberoende om du som Reinman är en kvinna i 30-årsåldern eller en ung eller äldre man eller kvinna är det stunden värt att ta sin kopp kaffe och utmana sina tankemönster i sällskap med denna

SoMe-företagare.

Arash Gilan driver ett nordiskt marknadsföringsbolag och har alltid haft kommunikation som livsnerv. För några år sedan drabbades han av muskelsjukdomen MG, som gör att han i skov har svårt att äta, prata och le. In i det längsta försökte han dölja sina symptom, vilket ledde till en krasch och ett halvår som sjukskriven. Superkommunikatören fick omvärdera sin syn på ledarskap från ekonomisk framgång till uppriktighet. Hans bolag går fortsatt utmärkt och Arashes författarådra blommar vidare med engagerande böcker om digitalisering och AI. I **VD-podden** vill Arash själv utvecklas som vd. I jakten på ett fantastiskt bolag blir det givande samtal om filosofi och bildning, om förändringsarbete och rådslor, om död och liv. Allt tillsammans med andra verkställande direktörer, politiker, konditorer, filosofer och debattörer. Stortänkaren sporrar och utmanar sina lyssnare.

DEN TVEKSAMMAAPPEN

Från total underhållning för unga har Tiktok, precis som andra sociala medier, blivit en viktig marknadsföringskanal för många företag. En biljon månatliga användare hänger på appen som både kritiserats för att framkalla psykisk ohälsa och hyllats för fantastisk underhållning och engagerad interaktion. Appen finns i 141 länder, vilket talar för en utmärkt möjlighet att nå kunder över en stor del av världen. Samtidigt förbjuder många myndigheter användningen av Tiktok med motiveringen att den samlar in för mycket information om användarna och det finns en rädsla att informationen ska hamna hos kinesiska underrättelsemyndigheter. Varje företag gör sin bedömning. För den som väljer att ha appen, finns det intressanta konton att följa också ur företagarsynvinkel. Ge dig en kvart då och då, låt dig översköljas

av strömmen och bolla den mot var du står just nu.

På Företagarna i Finlands Tiktok-konto **@suomenyrittajat** får du ett härligt flöde av nyttig information, tips om event och råd kring till exempel ekonomiska bekymmer varvat med härliga små företagarehistorier. Vad hade du själv svarat på frågan: Vilket är ditt bästa ögonblick som företagare?

Kontot **@Goalcast** är som en gammaldags uppslagsbok där du slöbläddrar och dras in i fängslande människoöden och historiska nedslag inom idrott, krim, mat och mycket mer. Skillnaden är väl att allt du konsumerar digitalt ska ses med källkritiska ögon. Har du en dålig dag kan kontot i alla fall väcka ditt jävlar-anamma då du ser hur människor vänt motgång till medgång.

Företagsnyheter från det stora landet i väst och idéer för din nästa hisspitch hittar du på **@Entrepreneur**. Oberoende om du funderar på en ny smak till din restaurang, tvivlar på din kodning eller söker input till din nästa PR-kampanj kan det dyka upp i ditt flöde. Söker du på "entrepreneur" hittar du förstås idéer från alla 141 länder på Tiktok.

8 MINUTER OMSORG

Boka in ett 8-minuters samtal med en företagarkollega! Vi tror ofta att vi kommer att ha lite mera tid imorgon, nästa vecka eller nästa månad. Då ska vi ta igen det där sociala umgänget vi försakat. Ringa den där vännen, kusinen, förra arbetskamraten eller gamla mostern och hör hur hen mår. Men tiden har en tendens att rusa medan vardagen lunkar på.

I en studie vid The University of Texas kunde man visa att när deltagare fick korta telefonsamtal några gånger i veckan minskade deras nivåer av depression, ångest och ensamhetskänsla snabbt jämfört med de deltagare som inte fick ett samtal. Vem vill inte bidra till att någon vi tycker om mår bättre?

En mer kontinuerlig kontakt kan vara en av nycklarna och orsaken att ge både dig själv och din företagarevån tiden.

Varför just åtta minuter? Cornell Universitys forskning visar att telefonsamtal sällan slutar när båda parterna är redo. En vill fortsätta, den andra tycker det drar ut för länge. Tillsammans tar ni kontroll över detta "koordinationsproblem" genom att bestämma en tid, både för när ni rings och hur länge ni pratar. På åtta minuter hinner du både visa omsorg om en viktig person, dryfta utmaningar, skratta och kanske till och med få pysa ut lite egna tankar.

Sömn, mat,
motion – och
inspiration.

Boka in ett 8-minuters samtal
med en företagarkollega!

KÄNNBARA MEDLEMS- FÖRMÅNER 2024

Företagarnas medlemmar har tillgång till värdefulla förmåner.

Du hittar dina **riksomfattande** förmåner på adressen **yrittajat.fi/sv/medlemsformaner**

ALMA TALENT

Alma Talent ger Företagarna i Finland medlemmar kontinuerlig rabatt på 20 % på nya fortlöpande digitala och tidningsprenumerationer. Tidningsprodukterna är: Kauppalehti, Talouselämä, Tekniikka & Talous, Kauppalehti Fakta, Arvopaperi, MikroBitti och Tietoviikko. För mera info, gå in på Företagarnas mobilapp eller logga in på Företagarnas medlemstjänst.

ELISA

Som medlem i Företagarna i Finland får du 15 % rabatt på Elisa Yritysluottamus och Yritystieto. Du ringer även vår Yritusguru som hjälper dig avgiftsfritt 10 minuter via telefon med eventuella knepiga IT-problem. Läs mera på yrityksille.elisa.fi/sv, ring numret 0800 04411 eller besök Elisas butiker.

ELO

Elo tar smidigt hand om sina företagskunders lagstadgade arbetspensionsförsäkringar för företagare och anställda. Vi erbjuder ett brett utbud av tjänster för hantering av arbetsförmåga, finansieringsalternativ och affärslokaler eller bostäder för att möta dina behov i olika situationer. Bli en av alla nöjda kunder hos Finlands populäraste arbetspensionsbolag för företagare! www.elo.fi

ENIRO FINLAND 0100100

Digitala marknadsföringslösningar för medlemmar i Företagarna i Finland. Eniro Finland har allt du behöver för att lyckas på nätet! Som medlemsförmån erbjuder vi nya kunder en exklusiv rabatt på 20 % på våra ordinarie priser.

EPASSI

Med Epassi erbjuder du både dig själv och dina medarbetare mångsidiga och flexibla personalförmåner. Epassi erbjuder medlemmarna i Företagarna i Finland 15 % rabatt på Epassi Plus-tjänsten och BIKE cykelförmånen. Rabatten räknas ut från Epassis aktuella prislista för serviceavgifter för arbetsgivare. Rabatterna gäller även för nuvarande Epassi-kunder som är medlemmar i Företagarna i Finland.

FENNIA

Fennia ger dig de mest omfattande medlemsförmånerna för ditt företag och din familj. Vi känner till riskerna inom olika branscher och kan erbjuda försäkringar som passar just dig. När försäkringarna är lösta kan du koncentrera dig på din affärsverksamhet utan oro. Bekanta dig med dina förmåner på fennia.fi/suomenyrittajat

FINNVERA

Finnvera erbjuder mångsidiga och kompletterande lösningar för finländska företag och företagare i samarbete med banker, andra privata finansierare och Team Finland-nätverket. Vi erbjuder finansiering i företagets start-, tillväxt- och internationaliseringsfaser och skydd för exportrisker. Fråga vår kundtjänst om mer info: 029 460 2580 eller finnvera.fi.

FORTUM

Välj en ansvarsfull partner i energibranschen! Till medlemspris erbjuder vi dig ett elavtal och ett företagars-

paket som gör din vardag enklare. Vi har förmåner för laddningstjänster för ditt företags elfordon. Kolla in alla dina förmåner på Företagarna i Finlands medlemssida.

GREENSTAR

Som medlem i Företagarna i Finland bor du i ett rum med 1-3 bäddar till ett fast pris på 78 €/dag. Vi erbjuder dessutom gratis bilparkering då du bor hos oss. Antalet rabatterade rum kan vara begränsat under speciella evenemang. Du får din bokningskod enkelt via Företagarnas mobilapp eller genom att logga in på yrittajat.fi medlemstjänsten.

HOSTINGPALVELU

Som medlem i Företagarna i Finland får du ända upp till 70 % rabatt på populära webbhotell och webbsidor! Rabatten beräknas från den första perioden av ett nytt abonnemang. Logga in på Företagarna i Finlands medlemstjänst för instruktioner om hur du nyttjar rabatten.

JURINET

Jurinet erbjuder Företagarna i Finlands medlemmar en gratis första konsultation på 20 minuter och 15 % rabatt på alla juridiska advokat-tjänster, dock högst 1 000 euro per uppdrag. Som medlem i Företagarna kan du ringa direkt till våra jurister för den avgiftsfria konsultationen eller skicka e-post till oss. Du får mera anvisningar via Företagarnas mobilapp eller genom att logga in på Företagarnas medlemstjänst.

KASVURAOHITUS

Som medlemsförmån erbjuder Kasvurahoitus Företagarnas medlemmar fakturafinansiering utan behandlingsavgiften på 10 euro per faktura. Vi erbjuder dig också en kreditlimit utan kontoförvaltningsavgiften på 10 euro per månad. Du hittar anvisningar om hur du använder medlemsförmånerna i Företagarnas mobilapp eller genom att logga in på Företagarnas medlems-tjänst.

LAPLAND HOTELS

Lapland Hotels erbjuder Företagarna i Finlands medlemsföretag en rabatt på 10 % som medlemsförmån på dagens flexibla pris för affärsresor. Medlemsförmånen gäller alla Lapland Hotels destinationer förutom Lapland Hotels Olos, Lapland Hotels Snow Village och Hotell Haiko Gård & Spa. Vi erbjuder varierande förmåner även för fritidsaktiviteter.

MANDATUM

Som medlem i Företagarna i Finland får du förmåner på Mandatums tjänster för investering och belöning. Förmånerna omfattar kapitalförvaltning, digital kapitalförvaltning, handelstjänsten MandatumTrader och belönings-tjänster. Anvisningar om hur du använder medlemsförmånerna hittar du i Företagarnas mobilapp eller i Företagarnas medlemstjänst på nätet.

METRO-TUKKU

Vi erbjuder Företagarna i Finlands medlemmar 5 % rabatt på varor till normalpris i alla Metro-snabbgrossbutiker. Rabatten gäller inte tobaks-, alkohol- och bryggeriprodukter, pant eller tjänstedebiteringar. Rabatten ges i kassan då du visar ditt medlemskort.

NESTE

Neste erbjuder alla medlemmar 2,5 c/liter (innehåller moms.) rabatt på bensin och diesel på bemannade Neste-stationer. Rabatten beviljas inte på Neste Truck- och Neste Express-stationerna. Medlemmar i Företagarna i Finland får också 15 % rabatt på biltvättjänsterna med Nestes företagskort. Du kan dra nytta av förmånen med företagskortet som har mobilbetalning, ett Neste-företagskort eller genom att lägga till ditt företagsmedlemsnummer i Neste-appen. Anvisningar om hur du nyttjar medlemsförmånen, använder Neste-appen och ansöker om Neste-företagskort hittar du i Företagarnas mobilapp eller genom att logga in på Företagarnas medlemstjänst på nätet.

OMA SÄÄSTÖPANKKI

Oma Säästöpankki erbjuder Företagarnas medlemsföretag den bästa bank-servicen i landet. Som Företagarnas medlem får du ett OmaSp Visa Business Credit-betalkort utan månadsdebitering de sex första månaderna. Värdet på förmånen är 60 €/kort. Villkor och anvisningar om hur man ansöker om betalkortet finns på medlemsidan yrittajat.fi.

SANOMA

Sanoma erbjuder medlemmarna i Företagarna i Finland 25–50 % rabatt på den första mediekampanjen. Rabattens storlek varierar beroende på media. Du kan få rabatt på både medieutrymme och materialproduktioner. Dessutom erbjuder vi medlemsförmåner för marknadsföringstjänstpaket och Ad Manager självbetjäningsskanalen. Mer information om medlemsförmånen och instruktioner om hur du använder den hittar du på Sanomas medlemsförmånssida.

SCANDIC

Nu kan du som medlem i Företagarna i Finland boka boende med 16 % rabatt på dagens pris och 10 % rabatt på heldags-, halvdags- och kvällspaket för fler än 8 personer vid alla Scandic, Hilton, Crown Plaza, Indigo och Holiday Inn hotell. Du hittar anvisningar enkelt via Företagarnas mobilapp eller genom att logga in på Företagarnas medlems-tjänst.

TALLINK SILJA

Som medlemsförmån i Företagarna i Finland får du 15–35 % företagsrabatt på normalprissatta kryssningar, reguljärresor, hytter, passagerarfordon och hyra av mötesutrymmen ombord. Som medlem uppnår du automatiskt också direkt Silver-nivån i vårt lojalitetsprogram Club One utan kostnad. Rabattkoder för medlemsförmåner hittar du i Företagarnas mobilapp eller genom att logga in på Företagarnas medlems-tjänst.

TURBOTEAM

Företagarens AI-plan ger dig de omedelbara tidsmässiga och ekonomiska fördelarna med AI i företagarens dagliga liv. En skraddarsydd plan just för dig som genomförs i samarbete med Tekoälykeskus Oy. Som medlem får du 200 euro rabatt på företagarens AI-plan.

VENI ENERGIA

VENI Energia tar hand om alla dina frågor som rör elavtal och upphandling av el. Vi konkurrensutsätter distributörerna så att du alltid får din el till bästa möjliga tid och pris. Som medlem i Företagarna i Finland får du upp till 20% rabatt på våra serviceavgifter.

VIKING LINE

Viking Line erbjuder medlemmarna i Företagarna i Finland varierande förmåner på kryssningar, hyttpaket, fordon och bilpaket. Dessutom får medlemmarna säsongsbetonade specialrabatter på upp till 50 %. Aktuell information om förmånerna och hur du använder dem hittar du i Företagarnas mobilapp eller i medlemstjänsten på adressen yrittajat.fi.

YOUPRET

Youpret erbjuder förmånligt dig en professionell tolk. Som medlem i Företagarna får du 30 % rabatt på den första tolkningen och minst 10 % rabatt på följande tolktjänster. Du får dessutom en extra rabatt på 10 % för distanstolkningar under dygnets tidiga och sena timmar på vardagar. Du får mera anvisningar genom att logga in på Företagarnas medlemstjänst.

YRITTÄJÄKASSA

Företagarkassan är, som namnet antyder, en arbetslöshetskassa för företagare. Företagare kan bli medlemmar i företagskassan och trygga sin inkomst vid arbetslöshet. Säkra även du din inkomst om din företagsverksamhet upphör. Du gör det genom att bli medlem i Företagarkassan på adressen yrittajakassa.fi.

**KOLLA DINA
RIKSOMFATTANDE
MEDLEMSFÖRMÅNER
PÅ ADRESSEN
YRITTAJAT.FI/SV/
MEDLEMS-
FORMANER**

Priser till årets bästa föreningar

Parikkalan Yrittäjät, Kempeleen Yrittäjät, Nokian Yrittäjät och Etelä-Helsingin Yrittäjät utsågs till årets lokalföreningar inom Företagarna i Finland. Årets branschförening är Sailab - MedTech Finland ry.

Företagarna i Finland har 372 lokalföreningar och 60 branschföreningar. Priserna för årets lokalföreningar och årets branschförening delades ut under företagargrupporganisationens evenemang Vaikuttajafoorumi den 2 februari 2024. De bästa lokalföreningarna utsågs i fyra kategorier utgående från medlemsantal: 1-99, 100-200, 201-499 och över 500 medlemsföretag.

PARIKKALAN YRITTÄJÄT LYCKAS ENGAGERA BÅDE GAMMAL OCH UNG

Parikkalan Yrittäjät från Södra Karelen tilldelades priset för den bästa föreningen med färre än 100 medlemsföretag. Föreningen har lyckats öka sitt medlemsantal trots att många av ortens företag lider av sämre verksamhetsförutsättningar på grund av den stängda östgränsen. Parikkalan Yrittäjät har lyckats engagera unga företagare som flaggar för samarbete och gemensamma värderingar.

KEMPELEEN YRITTÄJÄT ERBJUDER HÖGKLASSIGA MEDLEMSTJÄNSTER

Kempeleen Yrittäjät från Norra Öster-

botten kammade hem priset i klassen 100-200 medlemsföretag. Föreningens verksamhet har fokuserat på högklassiga medlemstjänster i form av evenemang, kommunikation och intressebevakning. Styrelsearbetet har enligt juryn skötts effektivt och konstruktivt.

NOKIAN YRITTÄJÄT NYTTJAR EFFEKTIVT MEDLEMMARNAS NÄTVERK

Nokian Yrittäjät från Birkaland utsågs till den bästa lokalföreningen i klassen 201-499 medlemsföretag. Föreningen har redan länge gjort ett utmärkt arbete för att förbättra medlemsupplevelsen, och resultaten syns i den positiva medlemsutvecklingen. I styrelsearbetet nyttjas medlemmarnas kompetens och nätverk effektivt, samarbetet med olika aktörer är omfattande och utbudet av evenemang är brett och mångsidigt. Föreningen har en egen lokal, vilket ger goda möjligheter för företagare att träffas, nätverka och främja affärer.

SÖDRA HELSINGFORS FÖRETAGARE UTÖVAR EN STARK INTRESSEBEVAKNING

I kategorin för de största föreningarna, med minst 500 medlemsföretag, gick priset till Etelä-Helsingin Yrittäjät. Föreningen har lyckats skapa en exemplarisk stig för unga entreprenörer att växa till aktiva medlemmar i föreningens

styrelse. Till exempel representerade åtta av nio styrelsemedlemmar Etelä-Helsingin Yrittäjät på de riksomfattande företagardagarna i Björneborg förra året. En av föreningens styrkor är ett välfungerande samarbete med riksdagsledamöter och kommunala beslutsfattare.

SAILAB - MEDTECH FINLAND OY ÄR EN AKTIV PÅVERKARE

Sailab - MedTech Finland Oy belönades som årets branschorganisation. Lagstiftningen inom medicinteknik kräver ett aktivt påverkningsarbete och därför har Sailab - MedTech Finland satsat på en långsiktig och aktiv lobbyverksamhet. Branschorganisationen representerar nästan 90% av alla företag inom medicinteknik i Finland.

HEDERSOMNÄMNANDE TILL KITTILÄ, EURA, FORSSA OCH VIEREMÄ

Kittilän Yrittäjät från Lappland fick ett hedersomnämmande för en mycket stark medlemsutveckling.

Företagarna i Eura, Forssa och Vieremä tilldelades ordförandens hedersutmärkelser.

Fennia, Elo och Finnvera utsåg Egentliga Finlands Företagare till årets regionala föreningssamarbetspartner.

KOMMUNLEDNINGENS SEMINARIUM 14-15 MAJ 2024 I ÅBO

FINLAND - MÖJLIGHETERNAS LAND

Vad gör Finland till ett favoritmål för investeringar och hur kan vi tillsammans skapa ett blomstrande, företagsvänligt land? Delta i diskussionen där vi byter tankar om investeringar värda över 200 miljarder euro, bland annat i den gröna omställningen. Vart är Finland på väg och vad betyder det för din hemkommun?

Jan Andersson

**ANMÄL
DIG NU!**

www.kunnallisjohto.fi

Sanna Lehtonen

Kai Mykkänen

Mona Moisala

Tim Meyer

Jenni Järvelä

UTDRAG UR TISDAGENS PROGRAM: UTDRAG UR ONSDAGENS PROGRAM:

Vem får och vad - Frukterna av energiomställningen

Miljö- och klimatminister **Kai Mykkänen**

Why invest in Finland?

Vd **Tim Meyer**, Meyer Turku

Offentliggörande av resultaten i Kommunbarometern 2024

Vilken är företagarnas syn på livskraften i hemkommunen?

Bagatellerna lockar - Fokuseringen är förlorad, hjärnforskare

Mona Moisala, doktor i psykologi, Helsingfors universitet

Temaseminarium: Kommunekonomin möjligheter och hot,

Sanna Lehtonen, direktör för kommunal ekonomi, Finlands Kommunförbund och **Juhana Brotherus**, chefsekonom, Företagarna i Finland

Temaseminarium: Lösningar på kompetensbristen,

Jenni Järvelä, verkställande direktör, NYT och **Jannika Saario**, Senior Development Specialist, UF-Centret / Work in Finland

FÖRSTÄRKER

PÅVERKAR

NÄTVERKAR

**Tillsammans
är vi mer.**